

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

III. An bene moratis seu viris bonis ethica profit?

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

diffonum,
discrepans:
Sic & in E-
thica.

eruditæ ferre non possunt: isq; concentus et
dissimilimarum vocum moderatione con-
cors tamen efficitur & congruens. Sic ex sum-
mis, & mediis & infimis ordinibus, ut sonis,
moderata ratione civitatem consensu dissi-
millimorum concinere: & quæ harmonia à
Musicis dicitur in cantu, eam esse in civitate
concordiam, arctissimam atq; optimam omni
in Repub. vinculum cœmunitatis, eamq; sine
iustitia nullo pacto esse posse. Huc usq; Cic.
Quare verò Plato Ethicam vocat veram &
μεγίστην μουσικὴν maximam Musicam? &c. Quia
Ethica agit de *ευαρμοσίᾳ* quadam morum animi
ἁρμονίᾳ. Ut ars canendi de sonorum, vocum,
fidium harmonia: sic hæc Musica prorsus di-
vina de concordia inferiorum & mediarum
animi partium cum ratione seu *ἁρμονικῇ* agit.
Vide 3. Platonis de Repub.

 IIII.

An benè moratis seu viris bonis Ethica proficit?

Affirmatur.

Necessæ est, inquit Aristoteles, pulerè
moribus institutum esse, qui futurus est
idoneus, id est, utilis auditor de honestis
& iustis, deq; aliorum virtutibus. At qui benè
morati sunt, iis videtur Ethica nihil prodes-
se, ut remedia hihil profunt sanis. Resp. Ni-
hilominus benè institutis Ethicam prodesse
Nata

Nam tantum Aristoteles hic requirit libera-
lem bonamque educationem, & nonnullam
experientiam seu usam bonorum morum,
non autem horum absolutam notitiam per-
fectamque; adeptionem. Qui enim aliqui ho-
nestorum & justorum gustum perceperunt,
hi possunt ex præceptis plenam distinctamque;
doctrinam eorum, quæ hætenus tantum con-
fusæ atque; usu aliquo noverunt, sibi vendicare,
& adepta tali doctrina ad absolutissimam, quæ
quidem in hac infirmitate esse potest, vitam
& felicitatem consequendam multum pro-
ficere. Sic medicina prædest etiam sano, non
quidem absolute tali, sed in gradu remisso, ut
ei, qui nondum est satis confirmata valetudi-
ne. Inquis: multi, qui malis moribus sunt im-
buti, possunt audire & cognoscere Ethica.
Resp. Possunt quidem: sed loquitur hic Ari-
stoteles de idoneo Ethicæ auditore, id est, u-
tilli & practico, seu quærit de iis, quibus do-
ctrina beatæ vitæ frugifera sit futura. Ait e-
nim: hujus disciplinæ finis est mancus & im-
perfectus, nisi virtutis actio contemplatione
sequatur. Qui pravus moribus est institutus,
potest quidem quæ recta sunt & honesta co-
gnoscere, sed in ea notitia non facile & liben-
ter acquiescit: agrè obtemperat cognitioni.

An juvenes, incontinentes, officiorum expertes, sint apti & accommodati auditores Ethicæ?

Distinguitur ferè.

NEGATIO est Aristotelis i. Ethic. cap. 7. ex eo quòd subjaceant perturbationibus, seu suis rapiantur affectibus, ideoque facere non possint, quæ Ethicæ præcipit. Sed videtur mihi hæc ratio parum firma. Primum enim juvenes à philosophia moraliter acceri non debent ut inutiles auditores, quòd sint officiorum expertes, & libidini animi parent. Idcirco enim majori diligentia debent Ethicæ audire, ut discant mores suos regere, & affectus rectæ rationi subicere. Est enim Ethicæ cultura animi, quæ vitia radicitus extrahit, & præparat animos ad recipiendos satus, eaque mandat his, & ut ita dicam, inferit, quæ adulta fructus uberrimos ferant. Ac ut medicina ægrotorum, sic Ethicæ pravorum causa inventa est. Præterea juvenes aliquando Ethicæ satis idonei sunt auditores, nempe cum natura sunt propensi ad virtutem, aut disciplina educationeque informati. Et *ἀπαλείς*, id est, incontinentes non nunquam aliquo cum fructu Ethicæ audiunt. Ad meliora enim quoquo modo extimulantur, cum audiunt, quònam à cupiditatibus sint abrepti, & intelligunt quantum abint à recto.

Quare

Quare accipienda est sententia Aristotelis non simpliciter, sed comparatè. Juvenes ignari vitæ & incontinentes minus idonei sunt auditores Ethicorum, nempe si cum aliis conferrantur, qui jam suos affectus rationis magisterio subjecerant: & distinguendum inter incontinentes incurabiles, seu desperatæ salutis (ἀνίατος) & sanabiles. Illi nō sunt finetiosi auditores philosophiæ moralis: Hi esse possunt.

VI.

An qualibet natura appetat bonum?

Affirmatur.

AFFIRMATIO est Aristotelis & philosophorum qui ante eum fuerunt. Ordinatæ enim sunt res ad finem, qui rationem habet boni: & speciatim objectum voluntatis est bonum. Sed inquis, multi homines feruntur ad scelera. Judas Iscarioth appetit mortem, quæ sua natura mala est, cùm dissolvat compositum. Habens febrem ardentem appetit sæpè id, quod morbo est noxium. Ergo non omnia bonum appetunt. Hic respondendum ad antecedens: Ea mala appetuntur sub ratione bonorum. Judas appetit mortem ut bonam: putat enim melius esse, non esse, quàm malè esse, vitam abruptam, quàm malè sibi consciam vivere. Abesse à malo, & malum aliquod evitare est non parvum bonum.

R 2

ut est